

XI.

Blandinger.

1.

Præsteskabets Udgift i Sjælland til den svenske Konge Carl Gustav i Københavns Belejrings Tid, funden iblandt en gammel Præsts Papirer.

Ao. 1658 kom Svensken igjen i Sjælland, og da udgjorde ni Præster i Sjælland til hannem en Hest, en vel munderet Rytter, foruden 4 Rdlr. in Cassa og 4 Rdlr. til en Karabin.

Ao. 1659 gave ni Præster 50 Rdlr. i Skat til Svenske-Kongen, 20 Rdlr. i Penge og 30 Rdlr. i Korn, der er 36 Tønder Korn, tagen for 5 Mark danske, og det mense Octobri.

Men mense Novemb. paabød han os en Fiskalskat, som var 2 Tdr. godt Øl, 200 Skaalpund Kavringsbrød, en levende Oxe, som kunde veje 400 Pund.

Herefter ved Paasketid [1660] gave vi atter en Ridehest paa 12 Rdlr.s Værd.

Optegnelse i Univ.-Bibl., Addit. 283. 4to.

2.

Om Stenstrup og Ollerup Præstekald i Fyn.

Efter at Stykket om »Annekteringen af Stenstrup, Lunde, Ollerup og Kirkeby Sogne« var meddelt, foran S. 154 ff., ere vi blevne opmærksomme paa følgende Andragende, der henhører til samme Emne. Det er udateret, men henføres af T. A. Becker til 1646. Rigtigere vil det imidlertid være at sætte det til 1644; i dette Aar, 11 September, blev nemlig Terkel Andersen ordineret til Kapellan i Kirkeby og Lunde¹⁾, og samme Aar døde Sognepræsten sammesteds Hr. Klavs Nielsen Juel, der, som efterfølgende Brev viser, havde været Provst i Sunds Herred.

Allernaadigste Herre och Konning. Efftersom E. Kongl. Maytt. for nogle Aar forleden naadigst bevilget, att effter Proustens i Kierckeby hans dødelige Affgang schulle Kirckeby Præstegaard sampt Lunde Kald annexeris til Steenstrup, formedelst samme Steenstrup er ickun it megit ringe Kald, thilmed at ingen Præstegaard er dertill, vndertagendes et lidet Bolig. Disligeste att Kierckeby Kald schulle annexeris till Olderup, formedelst det ocsaa er ickun et ringe Kald, som E. Kongl. Ma. naadigste beuilling derom rigtigen formelder. Och efftersom bemelte Proust er kommen paa sin høye Alder, och ligger nu vdj stoer Sygdom, saa hand icke kand betiene sin Meenighed, thilmed saa haffuer hand ingen Børn, som kand indtræde hans Kald, mens haffuer hand nu taget sig en fremmed Mand till Cappellan, vdj

¹⁾ Kirkehist. Saml. 3. R. V, 134.

den Meening, at hand wilde misunde oss Kaldet vdi Frembtiden, och saaledes kuldkaſte E. Kongl. Ma. naadigſte Bevilling. Huorforre wj ere vnderdanigſten begierendes, att E. Kongl. Maytt. naadigſt wilde meddeele oss Befaling till Bispfen, D. Hans Michelsen vdi Fyn, att hand maa indſette och forordne oss, att en huer aff os vdi bemelte Proustens Sygdom ſchall betiene ſit Kald, ſom till oss vdi Frembtiden ſchall annexeris, och det for en billige Cappellans Løn, paa det Meenigheden icke vdi deris Saligheds Sager forſømmes, mens aff os ſom deres Sielesørger i de beſte maader forſørgis, ſom for Gud i Himmelen och E. Kongl. Ma. kand were at forſuare.

E. Kongl. Maytt.

vnderdanigſte Tienere

Hans Pedersen, Sognepreſt till Steenstrup.

Anders N., Sognepreſt till Olderup¹⁾.

Udateret Orig. i Rigsarkivet, topogr. Saml. Kirkeby.

3.

Et lille Bidrag til M. Klavs Chriſtoffersens Lyſkanders Historie.

Efterfølgende Udſkrift af Kjøge Tingbog, vedrørende Arven efter Niels Winke, der førſt var Universitetets Rente-mester og Foged, og ſiden Forſtander for Vartov (død 1599)²⁾, er i ſin Tid meddelt os af Hr. Lærer A. Petersen. Som man ſer, har den ſom Digter og Historiograf ſiden bekjendte M. Klavs Lyſkander i Herfølge paa ſin Huſtrus Vegne anſet ſig ſom arveberettiget.

Onsdag 20. Febr. 1600 paa Kjøge Raadſtue:

Mester Claus Chriſtoffersøn i Herfølge, hans Kaldsmænd ved Navn Lauritz Jude og Peder Rasmussen i Herfølge, de

¹⁾ Anders Pedersen (Arrebo) blev 1628 Præſt i Olderup (K. S. 3. R. V, 123). Naar kun Fornavnet ſtaar under Andragendet, er det et Vidnesbyrd om, at han ikke ſelv, men Hr. Hans Pedersen i Stenstrup paa hans Vegne, har undſkrevet Andragendet.

²⁾ Se Rørdam, Kbhvns Univ. Hiſt. II, 661 f. Nielsen, Kbhvns Hiſt. og Beſkr. III, 49.

fremkom, og i Dag, her for Retten vunde efter Loven, at de vare i Nakskov udi Laaland den Lørdag for Juleaften hos Otte Christensen; anden Juledag vare de i Nestved hos Anders Skriver, Borgmester, Hans Villadsen og Peder Villadsen, Guldsmid ibid. Den Fredag efter Nytaarsdag vare de udi Kjøbenhavn hos Torbern Jensen; den Onsdag efter Helligtrekongersdag var de udi Jensløff (Endeslev) hos Jens Jørgensen; om Tirsdagen derefter vare de paa Ryegaard hos velb. Johan Bernekous Fuldmægtig, og gave alle dennem lovlig Varsel at møde her paa Kjøge Raadhus i Dag, om de havde noget at svare mod Vidnesbyrd, som forbemeldte Mester Claus Christoffersen agter her at føre, anlangende den Arv efter salige Niels Wincke. Dernæst fremkom her for Retten Lisbeth Jørgensdatter, nu værendes her i Kjøge, og er kommen fra Kbhvn. Hun vandt efter Loven med oprakte Fingre og højeste Ed, at hun er født sammesteds og haver kjendt Kirstine Mester Clauses Forældre, og af Barnsben med dennem er opdragen, og er hende vitterligt i Sandhed, at Niels Winckes Fader, Kirstine Knud Bryggers og Jens Portner i Kbhvn. de vare ret ægte Søsken. Og deres Fader hed Oluf Pallesen og boede i Glostrup og blev der ihjelslagen. M. Claus begjærede det beskrevet. Peder Nielsen i Vemindrup (Vemmedrup) paa velb. Johan Bernekous Vegne og Oluf Brygger her i Kjøge paa Torben Jensens Vegne begjærede hver en Gjenpart udaf fornævnte Vidnesbyrd.

(¹⁴/₃ 1600 krævedes Kirstine Mester Clauses for 16 Dlr. 1 Mk., hun var skyldig til Joachim Meyer).

Af ovenstaaende Tingsvidne fremgaar, at Lyskander (hvad man ikke hidtil har vidst) maa have været to Gange gift; thi 1588 havde han Bryllup med Margrete, Datter af Professor Klavs Skavbo¹); men 1600 hed hans Hustru Kirstine.

¹) Se Rørdam, Klavs Christoffersen Lyskanders Levned, S. 24.